

Sigur că unele piese puteau lipsi, negăsindu-și justificarea artistică în transpunere – *Clinica amantilor* de Chapman și Friedman de la Târgu Mureș și *Jocul dragostei și-al întâmplării* de Marivaux de la Arad. Altele, cu haz strident (*Hangița* de Goldoni, Teatrul Nottara) sau neconturată cadență logică (*Scandal în culise* de Michael Frayn, Galați), oscilații între comic ieftin și câte un portret savuros (Eugen Racoti, *Poiana boilor* de Cehov, Teatrul de Comedie, premiul pentru rol secundar masculin). Au fost și piese de o actualitate mărunță, servite cu o sinceră interpretare de către tineri amatori (*New York, Fucking city!* de Peca Ștefan, Teatrul „Luni” – Green Hours), sau de confruntare existențială cam bizară, cu câte un protagonist autoritar (Luminița Gheorghiu în *Bigudiuri* de Mimi Brănescu, Teatrul Nottara). Un text de investigație dramatică privind soarta unui nevăzător, *Fluturii sunt liberi* de Leonard Gerhe, bine valorificat de studenții anului IV UNATC (Vlad Logigan, Andreea Samson) și absolvenți (Radu Iacoban, Diana Iliescu – regie), n-are afinități cu comedia.

A doua zi după încheierea festivalului, 27 octombrie, teatrul din Galați și-a sărbătorit 50 de ani de activitate (înființat la 1 septembrie 1955). Cu participarea unor foști membri ai colectivului, acum în capitală (Florina Cercel, Emil Hossu) și din localitate. Prilej cu care a fost lansată monografia alcătuită de secretara literară Mona Sandu, documentată și cuprinzătoare, cu cronologia spectacolelor, fragmente din cronică, edițiile festivalului de comedie, interviuri cu seniorii și tinerii teatrului, mărturii, amintiri, lista personalului artistic și tehnic, bineînțeles fotografii. Volum alcătuit cu pasiune de tânăra Mona și dedicat cu recunoștință celui ce a încurajat-o în Casa Thaliei, fostul director și actor Mihai Mihail. Felicitând-o pentru efort și rigoare, nu pot să înțeleg de ce n-a fost prezentată această lucrare și în perioada Festivalului, când o mulțime de invitați și oameni de teatru din țară s-au perindat pe-acolo? După cum rămân anonime unele volumașe pe care s-au încumetat să le redacteze actori ai teatrului – Gheorghe V. Gheorghe (vreo două), Stela Popescu Temelie și Lucian Temelie –, volumașe păstrate la domiciliu din modestie, din jenă, sau știu eu ce, în loc să fie expuse în foaierea teatrului. Ne iau ochii cearșafuri de reclame la bere și panouri publicitate cu produse de consum, dăm peste zeci de reviste automobilistice, uneori rujuri, rimeluri și ustensile feminine de machiaj, iar pagini de mărturie artistică, scrise evident cu emoție și poate oarece trac, nu ni se arată. Unde să le găsim în altă parte, dacă în librării nu ajung?

BRAȘOV

Festival de iarnă

Cu primul spectacol al Teatrului Dramatic rus „A. P. Cehov” din Chișinău, *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian, în afara concursului, am avut impresia că cea de-a XVII-a ediție a **Festivalului de dramaturgie contemporană de la Brașov** (17–25 noiembrie 2005), ar avea, chiar restrâns, caracter internațional. Mai ales că, în competiție, apoi, figura tot din Chișinău un spectacol al Teatrului

„Eugen Ionescu“ cu textul Nicoletei Esinencu *Fouck you, EU.ro.PA!* Dar nu, extinderea internațională e un obiectiv îndepărtat al organizatorilor, după cum ne spunea Claudiu Goga, directorul Teatrului „Sică Alexandrescu“ și al Festivalului, din previzibile motive financiare. Deocamdată, prezent la deschidere, primarul George Scripcaru a anunțat că, la anul, teatrul intră în renovare totală, iar consiliul local va da mai mulți bani pentru festival.

În 9 zile, 9 teatre, 15 spectacole, un film TV, două lansări de carte, un colocviu, două spectacole-lectură. Ca și la ediția a XV-a din 2003, juriul, alcătuit din criticii Florica Ichim, Andreea Dumitru și Ion Parhon, a considerat că nici unul dintre spectacolele prezentate nu se ridică la valoarea unui eveniment teatral care să fie recompensat cu Marele Premiu, și ca atare nu l-a acordat. Dar a avut șansa, pe care n-a avut-o juriul din 2003, de a redistribui contravaloarea premiului în sume mai mici pentru alte distincții speciale. Chestiunea evenimentului artistic invocat e, din perspectiva dramaturgiei contemporane, de sesizat și la Festivalul Național abia încheiat, unde, din 27 de spectacole, abia patru ar fi fost în temă. Regizorii vizează texte consacrate pentru *eveniment*. Ca cele care au deschis și închis actuala manifestare – neîmplinit în versiunea surprinzător de tradițională a lui Petru Vutcarău la *Steaua fără nume*, conturat de Yuriy Kordonskiy la piesa lui Mihail Bulgakov *Inimă de câine*, spectacol al T.N.B.

Spectacole de anvergură, implicând mai multe forțe și compartimente, au fost în competiție patru. Două au prilejuit evidențierea unor protagoniști și răsplătirea lor cu premii și mențiuni meritate, ca de pildă cel cu piesa *Cum gândește Amy* de David Hare, spectacol al Cătălinei Buzoianu de la Teatrul Mic, pentru care Valeria Seciu, interpreta rolului Esme Allen, a primit Premiul special al juriului, iar Dragoș Buhagiar Premiul de scenografie; și cel al Teatrului Nottara cu piesa *Billy șchiopul* de Marzin McDonagh, regia Vlad Massaci, care i-a adus Gabrielei Crișu Premiul de interpretare feminină ex-aequo pentru rolul Helen, iar Cameliei Zorlescu și lui Constantin Drăgănescu mențiuni speciale pentru rol secundar (Mammy, respectiv Johnny Pateenmiske). Destine în confruntare de principii și căi de afirmare existențială. Celelalte, pretențioase, extinse în spațiu, nu în universul uman misterios, n-au convins, în ciuda afluenței de public ca în fiecare seară – *Marchizul de Sade* de Doug Wright, de la Teatrul Odeon, regia Beatrice Rancea, artificial și uneori strident, cu un bufon dramatizat în marchizul lui Florin Zamfirescu, *Adam Geist* de Dea Koher, text pierdut în mișcări corporale cu noimă și fără, fărâmițat pe scena goală de regizorul Radu Afrim la Teatrul „Maria Filotti“ din Brăila, cu unele clipe de relevanță.

Personal, am aderat mai mult la tensiunea creată în înfruntarea dintre doi protagoniști, pe descifrarea și afirmarea unor idei esențiale despre lume și morală (*Vizitatorul* de Eric Emmanuel Schmitt, Teatrul Nottara), sau pe antinomia iubire–orgoliu exacerb (*Fernando Krapp mi-a scris această scrisoare* de Tankred Dorst, Teatrul „Ioan Slavici“ Arad). Domnul Schmitt are simț dramaturgic și știe să capteze interesul în confruntarea dintre două personaje cu argumente valide, noi alternative, răsturnări de situație, ambiguități. Tensiunea din *Vizitatorul* se creează între *Sigmund Freud* (Alexandru Repan) și *Necunoscutul*, personaj ciudat care pare evadat din azil, dar poate fi Cel de Sus întrupat pe pământ, prin precisele sale previziuni sau poate fi, tot atât de bine, subconștientul eroului. Cu exemplară alură enigmatică din partea interpretului brașovean Mircea Andreescu, distins cu Premiul pentru rol masculin. În dramaturgia lui Tankred Dorst (după o năvălă de Miguel de Unamuno), în afară de saltul mai puțin verosimil pentru mine de la disprețul declarat față de Fernando la iubirea asumată, m-a interesat disputa acută

Tamara BUCIUCEANU și Șerban PAVLU în *Nepotu'*.

între parteneri, din care sar scânteii de intensă trăire din partea ei (Claudia Ieremia), ce se izbesc de un înveliș dur, metalic, insensibil, al lui (Zoltan Lovas), dincolo de care nu ghicim vreo simțire reală. Ambele în regia lui Claudiu Goga, care sondează discret, dar sigur, tensiunea ideilor și a nevăzutelor mișcări sufletești, distins pentru montarea de la Arad cu Premiul de regie, iar Ramona Ingrid Macarie cu mențiune pentru scenografie. Două personaje are și piesa lui Adrian Lustig *Nepotu'* de la Teatrul de Comedie, nu în confruntare, în comentariu ironic despre trecut și prezent din partea eroinei în vârstă, fostă activistă de partid, personaj creat de autor pentru interpreta care îi dă viață cu haz irezistibil și temperament, Tamara Buciuceanu-Botez, beneficiara Premiului de popularitate din partea organizatorilor. Am apreciat viziunea sigură a lui Dan Vasile în conturarea destinului copleșite de interdicții și singurătate din piesa catalanului Sergi Belbel *După ploaie*, cu riguroase portretizări ale tinerilor actori brașoveni, am urmărit cu plăcută surprindere confesiunea unei actrițe de remarcabilă expresivitate, Doriană Talmăzan, în monologul *Fuck you, EU.ro.PA!* de Nicoleta Esinencu, de la Teatrul „Eugen Ionescu” din Chișinău, distinsă ex-aequo cu Premiul de interpretare feminină. Aici, regizorul, și el tânăr, Valeriu Pahomi, situează personajul în baie, înainte de a face duș, într-o pijama de împrumut parcă, loc neagreat la prima vedere, dar aluziv pentru zona marginală de est a continentului de unde ne facem iluzii. Interesantă paralelă cu viziunea lui Claudiu Goga în realizarea aceluiași monolog, cu actrița Ligia Stan pe un scaun, cu un rucsac din care scoate un pachet de țigări, un ruj etc., într-un spațiu nedefinit, pe un imens covor roșu.

O parodie satirică după piesa lui Dumitru Crudu *Realegerea lui Alexandru Șutu* (premiată la Gala UNITER 2004) a creat Dominic Dembinski la televiziune, într-un film cu Horațiu Mălăele, Mihai Constantin, Răzvan Vasilescu, Virginia Mirea, Coca Bloos ș.a., în grotești figuri și compoziții plastice, imaginea Ovidiu Guzu, decoruri Virgil Popa, costume și machiaj Lia Manțoc. Onorat cu diplomă de merit din partea organizatorilor. Două spectacole-lectură, unul cu piesa *Crize* de Mihai Ignat, celălalt cu piesa spaniolului Juan Mayorga, *Hamelin*, în prezența autorului, prilej cu care a fost lansat și volumul de dramaturgie *Teatrul spaniol contemporan*, supliment al revistei *Teatrul azi* și al Fundației „Camil Petrescu”, care au editat și monografia subsemnatului *La porțile ficțiunii, cu Mircea Andreescu*.

De obicei, ultimul din toamnă, festivalul a devenit acum de iarnă, cu zăpada care l-a nins de a doua zi.

Ion PARHON

Și „culisele” găzduiesc performanțe !

Despre spectacolele și premiile ce au încununat ultima ediție a **Festivalului de dramaturgie contemporană de la Brașov** s-a scris chiar în acest număr al revistei de specialitate. Mai puține lucruri sunt cunoscute, însă, în ce privește caruselul detaliilor „de culise”, pline și ele de semnificații capabile să dea seama de individualitatea și de succesul festivalului.